תַּרְגּוּם * אוֹ בְּלָשׁוֹן אַחֵר (לה) שֶׁאוֹתוֹ הָעָם (יג) * בְּקִיאִים בּוֹ. ה[וְכֵן סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ לְלַקֵּט (לו) שְׁמוֹנִים וְחָמֵשׁ אוֹתִיּוֹת מִתּוֹךְ תֵּבוֹת (לז) שְׁלֵמוֹת אוֹ שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אֲזָכָרָה, מַצִּילִין אוֹתוֹ: יג יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר דְּמִגִּלַּת אֶסְתֵּר (לח) הוֹאִיל וְאֵין בָּהּ אֲזָכָרוֹת, אִם אֵינָהּ כְּתוּבָה (לט) כְּמִשְׁפָּטָהּ (יג) [יג] אֲשׁוּרִית עַל הָעוֹר וּבְדָיו, אֵין בָּהּ קְדֻשָּׁה לְהַצִּילָהּ מִפְּנֵי הַדְּלֵקָה: יד (מ) זהַקְּמִיעִין שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם פְּסוּקִים, (מא) אֵין מַצִּילִים אוֹתָם מִפְּנֵי הַדְּלֵקָה, (יד) (מב) חוְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁמַּצִּילִים: טו טמַצִּילִים תִּיק הַסֵּפֶר עִם הַסֵּפֶר, וְתִיק הַתְּפִלִּין עִם

ה שם מסקנת הגמרא. ו הפרדסי (פסי"ז סי' שצו).
ז הרשב"א בתשובה (ח"ב סי' רפא).
ח טושו"ע. ט משנה שם קט"ז (ע"ב).

בְּאֵר הַיטֵב

(יג) **בְּקִיאִים.** אֲבָל אִם הָעָם אֵין מְבִינִין אוֹתוֹ הַלָּשׁוֹן, אָסוּר לִכְתְּבוֹ וּלְהַצִּילוֹ, וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יז): **יג [יג] אֲשׁוּרִית.** וְכָתַב חָמֵשׁ אַבְרָהָם (ס"ק יח) וְצָרִיךְ עִיּוּן דְּהָא הָאיְדָנָא נָתַן לִכְתֹּב בָּהֶם אַפִּלּוּ כְּתוּבִים בְּכָל לָשׁוֹן וּבְסֵפֶר וּבְסִקְרָא כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב סָעִיף י"ב אַף עַל פִּי שֶׁמְּדִינָא פְּסוּלִין לִכְתֹּב בְּסֵם, וְאִם כֵּן הוּא הַדִּין מְגִלָּה, וְכָל הֵיכָא דְּנָתַן לִקְרוֹת בָּהֶם פְּשִׁיטָא דַּמַּצִּילִין, וְאַף עַל גַּב דְּאֵינָהּ רְאוּיָה לִקְרוֹת בָּהּ בְּצִבּוּר, מִכָּל מָקוֹם מַתִּירִים לִלְמֹד מִמֶּנָּה, דְּהָא סֵפֶר תּוֹרָה נַמִּי פָּסוּל לִקְרוֹת בָּהּ בְּצִבּוּר אֶלָּא אִם כֵּן כְּתוּבָה אֲשׁוּרִית עַל הַסֵּפֶר וּבְדָיו וְאַף עַל פִּי כֵן מַצִּילִין אוֹתָהּ אִם כְּתוּבָה בְּכָל עִנְיָן כֵּיוָן שֶׁאָסוּר לִלְמֹד מִמֶּנָּה. וְלָכֵן נִרְאֶה לִי פְּשׁוּט שֶׁמַּצִּילִין הַמְּגִלָּה אֲפִלּוּ כְּתוּבָה בְּכָל לָשׁוֹן וּבְנֵיר מִשּׁוּם עֵת לַעֲשׂוֹת לָהּ, שֶׁאֵין כָּל אָדָם יָכוֹל לִכְתֹּב אֲשׁוּרִית וְגַם אֵינוֹ מֵבִין לָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וְגַם אֵין סִפֵּק בְּיָדוֹ לִקְנוֹת קֻלָף, אֲבָל בְּסֵם וּבְסִקְרָא לֹא נִתַּן לִכְתֹּב אֲפִלּוּ בְּזֶמֶן מִשּׁוּם דִּבְקַל יָכוֹל לִקְנוֹת סֵם וְסִקְרָא, וְלָכֵן בְּשָׁאָר סְפָרִים אַף עַל פִּי שֶׁנִּכְתְּבוּ שֶׁלֹּא כְּדִין וְלֹא נִתְּנוּ לִקְרוֹת בָּהֶן מַצִּילִין אוֹתָן מִפְּנֵי אֲזָכָרוֹת שֶׁבָּהֶן, אֲבָל בִּמְגִלָּה אָסוּר לְהַצִּילָהּ אִם כְּתוּבָה בְּסֵם וּבְסִקְרָא, כֵּיוָן שֶׁאָסוּר לִקְרוֹת בָּהֶן. וּמַה שֶּׁכָּתוּב בְּסָעִיף י"ב וְקוֹרִין בָּהֶן אֲפִלּוּ כְּתוּבִים וְכוּ' בְּסֵם וּבְסִקְרָא, פֵּרוּשׁ הֵיכָא דִּכְתִיבִי בִּלְשׁוֹן וּבְסֵם וּבְסִקְרָא, אֲבָל הֵיכָא דִּכְתִיבִי בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ בְּסֵם וּבְסִקְרָא אֵין קוֹרִין בָּהֶם אַף עַל פִּי כֵן מַצִּילִין אוֹתָן מִפְּנֵי הַדְּלֵקָה. וְכָל זֶה בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה סְפָרִים, אֲבָל שְׁאָר סְפָרִים פְּשִׁיטָא דִּנְכִתְּבִים בְּסֵם וּבְסִקְרָא. עַד כָּאן לְשׁוֹן הַמָּגֵן אַבְרָהָם עַיֵּן שָׁם: **יד** (יד) **וְיֵשׁ אוֹמְרִים.** וְהַב"ח (ס"ח) וְרַשַׁ"ל (בהגהות לטור) פָּסְקוּ כְּסֵבָרָא רִאשׁוֹנָה:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

יג [יג] אֲשׁוּרִית. עַיֵּן בְּאֹרַח חַיִּים, וְעַיֵּן בְּשִׁבּוּת יַעֲקֹב חֵלֶק א' (סי' טו) שֶׁם שָׁגַם סְפָרִים הַנִּדְפָּסִים עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי דִּין קְדֻשַּׁת סְפָרִים יֵשׁ לָהֶם כְּאִלּוּ נִדְפְּסוּ עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(לה) **שֶׁאוֹתוֹ הָעָם בְּקִיאִים בּוֹ.** אֲבָל (לו) אִם הָעָם אֵינָם מְבִינִים אוֹתוֹ הַלָּשׁוֹן אָסוּר לִכְתְּבוֹ וּלְהַצִּילוֹ, דְּלֹא הֻתַּר רַק מִשּׁוּם עֵת לַעֲשׂוֹת לָהּ, וְכַנַּ"ל. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה בקיאים) דְּדַעַת הָרַ"ן (מג. ד"ה גמ') בְּשֵׁם הָרַאֲבַ"ד דְּלֹא הֻתַּר לִכְתֹּב שְׁאָר לְשׁוֹן וְלִקְרוֹאת בּוֹ (לג) כְּתָבֵי הַקֹּדֶשׁ כִּי אִם כְּשֶׁאֵינוֹ בָּקִי בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ: **(לו) שְׁמוֹנִים וְחָמֵשׁ אוֹתִיּוֹת.** שֶׁעַל יְדֵי שִׁעוּר זֶה יֵשׁ עֵדָיִן עֲלֵיהֶ קְצָת קְדֻשַּׁת סֵפֶר תּוֹרָה מִשּׁוּם שֶׁכֵּן נִמְצָא בְּפָרָשַׁת 'וַיְהִי בִּנְסֹעַ' (במדבר י' לה): **(לז) שְׁלֵמוֹת.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר (לג) שֶׁנִּמְחַק כָּל הַסֵּפֶר וְנִשְׁאַר רַק תֵּבָה אַחַת שְׁלֵמָה כָּאן וְתֵבָה כָּאן עַד שֶׁבֵּין כֻּלָּם יֵשׁ שְׁמוֹנִים וְחָמֵשׁ אוֹתִיּוֹת, (לד) וּלְאַפּוּקֵי אִם אֵינָם נִמְצָאִים תֵּבוֹת שְׁלֵמוֹת רַק אוֹתִיּוֹת מְפֻזָּרוֹת לֹא מְהַנֵּי אַף שֶׁיֵּשׁ שְׁמוֹנִים וְחָמֵשׁ אוֹתִיּוֹת. וְכָל זֶה הוּא רַק לְעִנְיַן הַצָּלָה מִדְּלֵקָה (לה) אֲבָל לְעִנְיַן גְּנִיזָה פְּשִׁיטָא דְּבָעֵינַן: **יג (לח) הוֹאִיל וְאֵין וְכוּ'.** מִפְּנֵי (לו) שֶׁנִּתְּנָה לִכְתֹּב בְּדָתֵי פָּרָס וּמָדַי לְפִיכָךְ לֹא כָּתְבוּ בָּהּ אֲזָכָרוֹת: **(לט) כְּמִשְׁפָּטָהּ וְכוּ'.** וּבְמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יח) מַסִּיק דְּכָל זֶה הוּא רַק בִּזְמַן הַתַּלְמוּד דְּאָז הָיָה אָסוּר לְהַצִּילָהּ אֶלָּא אִם כֵּן כְּתוּבָה כְּהִלְכָתָהּ כֵּיוָן שֶׁלֹּא נִתַּן לִכְתֹּב וְלִלְמֹד בָּהּ, אֲבָל הָאיְדָנָא כֵּיוָן דְּמִשּׁוּם עֵת לַעֲשׂוֹת לָהּ' נִתַּן לִלְמֹד בָּהּ אֲפִלּוּ כְּתוּבָה בְּנֵיר וּבְכָל לָשׁוֹן, מַמִּילָא מַצִּילִין אוֹתָהּ מִפְּנֵי הַדְּלֵקָה גַּם כֵּן כְּמוֹ כָּל כְּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ. וְרַק לְעִנְיַן אִם כְּתָבָהּ. (מ) בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וְשֶׁלֹּא בְּדָיו כִּי אִם בְּסֵם וְסִקְרָא יֵשׁ נַפְקָא מִינָּהּ, דִּבְכָל כְּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ אֲפִלּוּ אִם הָיוּ כְּתוּבִין בְּסֵם וְסִקְרָא דְּאֵין קוֹרִין בָּהֶן [מִשּׁוּם דִּבְקַל יָכוֹל לִקְנוֹת דְּיוֹ כְּמוֹ סֵם וְסִקְרָא וְלֹא שַׁיָּךְ בָּזֶה מִשּׁוּם עֵת לַעֲשׂוֹת], אֲפִלּוּ הָכִי מַצִּילִין אוֹתָן מִפְּנֵי הַדְּלֵקָה מִפְּנֵי הָאֲזָכָרוֹת שֶׁבָּהֶן, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּמְגִלָּה דְּלֵית בָּהּ אֲזָכָרוֹת אִם כְּתָבָהּ בְּסֵם וְסִקְרָא אֵין קוֹרִין בָּהּ וְאֵין מַצִּילִין אוֹתָהּ מִפְּנֵי הַדְּלֵקָה. וְכָל זֶה בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה סִפְרֵי קֹדֶשׁ, אֲבָל שְׁאָר סְפָרִים פְּשִׁיטָא דִּנְכִתְּבִים בְּסֵם וּבְסִקְרָא בֵּין הֵיכָא שֶׁכְּתוּבִים בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וּבֵין כְּשֶׁכְּתוּבִים בִּלְשׁוֹן וּבְסֵם וּבְסִקְרָא דְּבָעֵינַן: **יד** (מ) **הַקְּמִיעִין.** טַעַם (מא) דְּבָעֵינַן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סַכָּנָה מַצִּיל הַקְּמִיעַ שֶׁלּוֹ וְיוֹצִיאָהּ עָלָיו דֶּרֶךְ מַלְבּוּשׁ [פְּרִי מְגַדִּים (משז"ז ס"ק יב)]: **(מב) וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁמַּצִּילִין.** (לט) כַּדָּעָה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(לה) מְגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יח) בְּשֵׁם הָרַ"ן (מג. ד"ה גמ'): **(לו) דַּוְקָא בְּתַנַ"ךְ:** (לג) רַשַׁ"י (קטו: ד"ה שמונים וד"ה ללקט): **(לד) גְּמָרָא** (שם): **(לה) דְּלֹא גָּרַע מִפְּקָק דְּאִיתָא בַּגְּמָרָא** (קטו: ד"ה שמונים וד"ה ללקט): **יג (לו) מְרְדְּכַי** (פסז"ז סי' שצו): **(לז) אֲבָל אִם כְּתָבָהּ בְּשֹׁאָר לְשׁוֹן אִי בֵּין בְּמְגִלָּה וּבֵין שְׁאָר כְּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ נִתַּן לִקְרוֹת בָּהּ וּמַצִּילִין אוֹתָהּ מִפְּנֵי הַדְּלֵקָה גַּם כֵּן, דְּהוֹאִיל שֶׁכְּתוּבָה בִּלְשׁוֹן אַחֵר אֵין בָּהּ קְדִיָּרָא לְעִנְיַן דִּיו [פְּרִי מְגַדִּים בְּבֹאוּר דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם]. וְדַע דְּהָאלְיָה רַבָּה (ס"ק יב) פְּלִיג אַעִקַּר דִּינָא דְּמָגֵן אַבְרָהָם וּסְבִירָא לֵיהּ דְּהָאיְדָנָא שֶׁהִתִּירוּ מִשּׁוּם עֵת לַעֲשׂוֹת אֵין נַפְקָא מִינָּהּ בֵּין כְּתִיבָה בְּדָיו אוֹ בְּסֵם וְסִקְרָא [וְכָתַב דְּמִלְּשׁוֹן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בְּסָעִיף י"ב לֹא מַשְׁמַע כֵּן] וְתַמֵּהַּ עַל הַמָּגֵן אַבְרָהָם, וְנִרְאֶה לִי לְתָרֵץ דְּהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ מַיְירֵי הֵיכִי דִּנְכִתְּבָה אוֹ נִדְפְּסָה עַל נְיָר וּמִסְתַּבְּרָא דְּזֶה גַּם הַמָּגֵן אַבְרָהָם מוֹדֶה דְּקוֹרִין בָּהּ בְּכָל גְּוָנֵי הוֹאִיל דִּבְלֹאוֹ הָכִי מְקִילִינַן מִשּׁוּם עֵת לַעֲשׂוֹת, וְהוּא מַיְירֵי רַק הֵיכִי דִּנְכִתְּבָה עַל קְלָף], וְאַף לְעִנְיַן מְגִלָּה וּבְכָל גְּוָנֵי נִתַּן לִלְמֹד בָּהּ וּמַצִּילִין אוֹתָהּ מִן הַדְּלֵקָה: **יד (מ) טַ"ז** (ס"ק יב): **(מא) דַּע דְּבְכָל מָקוֹם שֶׁשָּׁנִינוּ דְּאֵין מַצִּילִין, הֵיינוּ אַף לְחַצֵּר מְעֹרָבֶת אֵין מַצִּילִין [כֵּן מַשְׁמַע מַרְכְּבֵ"ם** (פכ"ג):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו"ע הרב (סי"ג) הוסיף: ובלבד שלא יכתבם במקום שיוכלו לבא לידי בזיון, כגון באגרות.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הַתְּפִלִּין, (מג) אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בְּתוֹכָן מָעוֹת. יוְהוּא הַדִּין לִשְׁאָר כְּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ: טז כאִם הִנִּיחַ תְּפִלִּין בְּאַרְנָקִי (פְּרוּשׁ כִּיס) מָלֵא מָעוֹת, יָכוֹל לְהָצִילוֹ מִפְּנֵי הַדְּלֵקָה אוֹ מִפְּנֵי הַגַּנָּבִים וְהַגַּזְלָנִים (מד) לְמָקוֹם שֶׁיָּכוֹל לְהַצִּיל הַתְּפִלִּין, (מה) לוְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר דְּהַיְנוּ דַּוְקָא (טו) (מו) כְּשֶׁהִנִּיחָם שָׁם מֵעֶרֶב שַׁבָּת: יז (מז) מיֵשׁ מַתִּירִים לְהַצִּיל דְּסַקָּיָא מְלֵאָה מָעוֹת עַל יְדֵי כֹּכָר אוֹ תִּינוֹק מִן הַדְּלֵקָה אוֹ מִן הַגַּנָּבִים וְהַגַּזְלָנִים, נוְרַוְקָא לִרְשׁוּת הַיָּחִיד אֲבָל לא לְחָצֵר שֶׁאֵינָהּ מְעֹרֶבֶת, *)(מַצִּילִין הַסְּפָרִים אֲפִלּוּ לְחָצֵר שֶׁאֵינָהּ מְעֹרֶבֶת) וּלְמָבוֹי (פְּרוּשׁ מָקוֹם שֶׁנִּכְנָסִים מֵהֶם לַחֲצֵרוֹת) סשֶׁלֹּא נִשְׁתַּתְּפוּ בּוֹ, עוּבִלְבַד שֶׁיִּהְיוּ בּוֹ (מח) שָׁלֹשׁ מְחִצּוֹת וָלָחִי: יח פכָּתְבוּ מֹשֶׁה גָּאוֹן (מט) שֶׁמֻּתָּר לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְהַצִּיל סְפָרִים מִן הַדְּלֵקָה אֲפִלּוּ דֶּרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים: יט גצכָּל מַה שֶּׁמֻּתָּר לְהַצִּיל מִפְּנֵי הַדְּלֵקָה מֻתָּר לְהַצִּיל מִמַּיִם וּמִשְּׁאָר דְּבָרִים הַמְאַבְּדִים: כ (טו) (נ) קהַגְּלְיוֹנִים שֶׁלְּמַעְלָה וְשֶׁלְּמַטָּה וְשֶׁבֵּין פָּרָשָׁה לְפָרָשָׁה וְשֶׁבֵּין דַּף לְדַף וְשֶׁבְּתְחִלַּת הַסֵּפֶר וְשֶׁבְּסוֹף הַסֵּפֶר, אֵין מַצִּילִין אוֹתָם: כא רהָאֶפִּיקוֹרְסִים דְּהַיְנוּ הָאֲדוּקִים בַּעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים, וְכֵן מוּמָרִים לַעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים (נא) שֶׁכָּתְבוּ לָהֶם כִּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ, אֵין מַצִּילִים אוֹתָם, וְאַף בְּחֹל שׁוֹרְפָן (יז) (נב) עִם הָאַזְכָּרוֹת שֶׁבָּהֶן: כב שתֵּבָה שֶׁאָחַז בָּהּ הָאוּר, יָכוֹל לִפְרֹס (נג) עוֹר שֶׁל גִּדֵּי מִצְּדָדֶיהָ הָאַחֵר שֶׁלֹּא תִּשָּׂרֵף. וְעוֹשִׂים מְחִצָּה בְּכָל הַכֵּלִים לְהַפְסִיק בֵּין הַדְּלֵקָה, תאֲפִלּוּ כְּלֵי חֶרֶס חֲדָשִׁים מְלֵאִים מַיִם

א בַּעַל הַתְּרוּמָה (סי׳ רמה) (וּסְמָ״ג [וּסְמָ״ק] (מצוה רפב, המכבה והמבעיר). ב שָׁם בַּעַל הַתְּרוּמָה. ג סְמַ״ג (לאוין סה, המכבה והמבעיר) וְהָרַדְבַ״ז (פס״ז סי׳ שצה). ד מ טור בְּשֵׁם הַסְּמַ״ג וּבְשֵׁם הַיְרוּשַׁלְמִי (פס״ז ה״ב) וְכֵן כָּתְבוּ שְׁאָר פּוֹסְקִים. ה משְׁנָה שָׁם ק״א. *) (כַּאֲשֶׁר הִנַּהְתִּי כֵּן הוּא בְּשׁוּר וְכֵן הוּא מִדְּבָרָיו לוֹמַר כֵּן). ו ס שַׁבָּלֵי לֶקֶט (סי׳ קטו) בְּשֵׁם רַבֵּינוּ יְשַׁעְיָה (פסקי ר״ד שבת קיז. ד״ה להיכן מצילין). ז שָׁם בְּפִשְׁטָה (קטו:) וּגְמָרָא (קיז:) וּכְתִנָּא קַמָּא. ח פ שַׁבָּלֵי לֶקֶט (שם). ט רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יב) בְּחֵלֶק ג׳. י שָׁם (קטו.) בָּעַיָּא וְלֹא נִפְשְׁטָה (פס״ז סי׳ א) וְהָרַמְבַ״ם בְּפֶרֶק כ״ג (הכ״ו) לְחָמְרָא. יא ר בְּרַיְתָא שָׁם (קטו.). יב ש מִשְׁנָה שָׁם ק״כ (ע״א). יג ת שָׁם וּכְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל.

בֵּאֵר הֵיטֵב

טז (טו) כְּשֶׁהִנִּיחָם שָׁם וְכוּ'. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּלֵיכָּא בָּזֶה פְּלוּגְתָּא, דִּלְכַלֵּי עָלְמָא אָסוּר לְכַתְחִלָּה לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין אֵצֶל מָעוֹת בִּשְׁעַת הַדְּלֵקָה כְּדֵי לְהַצִּיל הַמָּעוֹת, אֲבָל אִם הִנִּיחַ בְּשַׁבָּת תְּפִלִּין אֵצֶל מָעוֹת וְאַחַר כָּךְ נִפְלָה דְּלֵקָה פְּשִׁיטָא דְּשָׁרֵי לְהַצִּילוֹ לְכַלֵּי עָלְמָא וְאֵין צָרִיךְ לְנַעֵר הַמָּעוֹת, עַיֵּן שָׁם. וּכְבֵאוּר הַגְּרָ״א הַכְּרֵעַ דְּהָעִקָּר כְּהַמְחַבֵּר (מפ) אדְּלַדְעָה רִאשׁוֹנָה גַּם לְכַתְחִלָּה מֻתָּר לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין אֵצֶל מָעוֹת בִּשְׁעַת הַדְּלֵקָה, עַיֵּן שָׁם: (מו) כְּשֶׁהִנִּיחָם שָׁם מֵעֶרֶב שַׁבָּת. הַיְינוּ לְעִנְיַן שֶׁיְּהֵא יָכוֹל לְהַצִּיל לְחָצֵר שֶׁאֵינָהּ מְעֹרֶבֶת. אֲבָל לְהַצִּיל לִרְשׁוּת הַיָּחִיד מִבֵּאר לְקַמִּיהּ בְּסָעִיף י״ז דְּיֵשׁ מַתִּירִין אֲפִלּוּ עַל יְדֵי כֹּכָר וְתִינוֹק כְּשֶׁמַּנִּיחַ עָלָיו בְּשָׁעַת הַדְּלֵקָה [מְגֵן אַבְרָהָם (סק״כ) וְכֵן מוֹכֵחַ מַהַגָּהָ״א בְּסָעִיף י״ז]: יז (מז) יֵשׁ מַתִּירִים וְכוּ'. וְהַיְינוּ (מט) שֶׁיָּכוֹל לִתֵּן אֲפִלּוּ לְכַתְחִלָּה בְּשַׁבָּת לְהַצִּיל עַל יָדָם, אֲפִלּוּ הַמָּעוֹת חָשׁוּב מַהַחָפֵץ שֶׁמַּנִּיחַ אֶצְלוֹ וְלֹא אָמְרִינַן בָּזֶה דְּיֵהָנֶה בָּטֵל לְגַבֵּי הַמָּעוֹת. וְאַף עַל גַּב דִּבְעָלְמָא אָסוּר לְטַלְטֵל דָּבָר הַמֻּקְצֶה עַל יְדֵי דָּבָר הֶתֵּר הַמֻּנָּח עָלָיו, דִּלְא אָמְרוּ כֹּכָר אוֹ תִּינוֹק אֶלָּא לְעִנְיַן טִלְטוּל הַמֵּת בִּלְבַד, הָכָא מִשּׁוּם פְּסִידַת הַדְּלֵקָה הֻקְלוּ בְּכָל זֶה, וְעַיֵּן סָעִיף ב׳ דְּיֵשׁ מַתִּירִין אֲפִלּוּ בְּלֹא כֹּכָר כְּלָל: (מח) שָׁלֹשׁ מְחִצּוֹת וְלָחִי. אֲבָל בְּלֹא לָחִי הָוֵי לֵיהּ כְּכַרְמְלִית (מג) וְלֹא הֶתֵּר אֲפִלּוּ בְּשִׁבְיל סְפָרִים: יח (מט) שֶׁמֻּתָּר לוֹמַר וְכוּ'. דְּשָׁמוּ בְּעֵינֵיהֶם לְאֵינוֹ יְהוּדִי שָׁרֵי מִפְּנֵי הַדְּלֵקָה אֲפִלּוּ בְּשִׁבְיל הַמָּעוֹת, אֲבָל אִם הִנִּיחַ בְּשַׁבָּת תְּפִלִּין אֵצֶל מָעוֹת בִּשְׁעַת הַדְּלֵקָה פְּשִׁיטָא דְּשָׁרֵי לְהַצִּילוֹ לְכַלֵּי עָלְמָא וְאֵין צָרִיךְ לְנַעֵר הַמָּעוֹת, עַיֵּן שָׁם. כ (טו) הַגְּלְיוֹנִים. שֶׁנִּחְתְּכוּ מִן הַסֵּפֶר אוֹ שֶׁנִּמְחַק הַסֵּפֶר, וְכָתַב מֻהֲרָ״ם (מרוטנבורג) בְּתְשׁוּבָה (ד״פ סי׳ אלף כב) שֶׁהָיָה תַּקָּנָה בְּחֵרֶם שֶׁלֹּא לְקַצֵּץ גְּלְיוֹן סֵפֶר אֲפִלּוּ כְּדֵי לִכְתֹּב עָלָיו, וּבְמִשְׁאַת בִּנְיָמִין סִימָן ק׳ הָאֲרִיךְ עַל הַגְּלְיוֹנִים שֶׁל הַסְּפָרִים שֶׁהַקּוֹשְׁרִין הַסְּפָרִים חוֹתְכִין אוֹתָן וּמְשַׁלִּיכִין, וְהַטַּעַם כֵּיוָן דְּהָנֵּי הָוֵי לֵיהּ כְּאִלּוּ הִתְנוּ עֲלֵיהֶם מִתְּחִלָּה עַיֵּן סִימָן קנ״ד סָעִיף ח׳, וְאִם כֵּן אֵין מַצִּילִין אוֹתָן. וּבְאַגַּדָּה בְּמַסֶּכֶת סוֹפְרִים פֶּרֶק (ר׳) [ה׳] (סי׳ ז), הַמְחַתֵּךְ בְּסְפָרִים, בַּחֲדָשִׁים מֻתָּר בִּישָׁנִים אָסוּר [מְגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כד)], וְהַטַּעַם, (מה) דְּבַחֲדָשִׁים כְּהִתְנוּ מִתְּחִלָּה דָּמֵי, וְהָזְמְנָה גַּם כֵּן לָאו מִלְּתָא הִיא, אֲבָל בְּשֶׁכְּבָר לָמְדוּ מֵהֶם אַף הַגְּלְיוֹנִים. נוֹתְקְדְּשׁוּ בְּקְדֻשַּׁת הַסְּפָרִים: כא (נא) שָׁכְתְבוּ וְכוּ'. אֲפִלּוּ כְּתַב אַשּׁוּרִית עַל הַקֶּלֶף וּבְדִיו: (נב) עִם הָאַזְכָּרוֹת. שֶׁכֵּיוָן שֶׁהֵם אֲדוּקִים בְּוַדַּאי כָּתְבוּ אוֹתָן לְשֵׁם עֲבוֹדַת גִּלּוּלִים. וּמִכֹּאן יֵשׁ לְהָזָהֵר עַל אוֹתָן מַטְבְּעוֹת שֶׁל זָהָב וְכֶסֶף שֶׁטָּבְעוּ אוֹתָן הָאֲדוּקִין לְשֵׁם עֲבוֹדַת גִּלּוּלִים, שֶׁאָסוּרִים לְתְלוֹתָם עַל הַסֵּפֶר תּוֹרָה וְגַם אֵין לְהַחֲזִיק אוֹתָם בִּרְשׁוּתוֹ אֶלָּא יַתִּיכֵם מִיָּד כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה שׁוּם זִכָּרוֹן לְמַעֲשֵׂיהֶם [בַּ״ח (ס״ק) וְטַ״ז (ס״ק טז)], וְהָרַב מוֹ״ה יְהוּדָא מֵילֶר נִסְתַּפֵּק אִי מֻתָּר לְהַתִּיכָן שָׁמָּא אֵינָם מִינִים לַעֲבוֹדַת גִּלּוּלִים, וּבִתְשׁוּבַת חוֹת יָאִיר סִימָן (שטז״ז) [ט״ז] מַתִּיר לְהַתִּיךְ הַמַּטְבְּעוֹת שֶׁל שָׁם בָּן אַרְבַּע שַׁנָּעשִׂים בְּמְדִינוֹת שְׁוַויידִין מִשְּׁעַם כִּי נִטְבְּעוּ לְהוֹצִיאָם וְהָוֵי לֵיהּ כְּאִלּוּ נִכְתְּבוּ בְּפָרוּשׁ לְשֵׁם חֹל, וְכֵן מִשְׁמַע בְּפְרִי מְגַדִּים (משׁ״ז ס״ק טז) עַיֵּן שָׁם. עוֹד כָּתַב (ט״ז שם), מַה שֶּׁנּוֹהֲגִין בְּאֵיזֶה קְהִלּוֹת כְּשֶׁמְּבָרְכִין חוֹלָה וְגוֹבִין מָעוֹת מִכָּל אֶחָד וּמַנִּיחִין הַכְּלִי עִם הַמָּעוֹת לְתוֹךְ אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ, לֹא יָפָה עוֹשִׂין, עַיֵּן שָׁם, וּבְלֹאו הָכִי אָסוּר לְהָשִׂים לְתוֹךְ אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ דָּבָר שֶׁל חֹל, עַל כֵּן יֵשׁ לִמְנֹעַ הַמִּנְהָג: כב (נג) עוֹר שֶׁל גְּדִי. לח, וְעַיֵּן

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הָרִאשׁוֹנָה [אַחֲרוֹנִים], וּמִכָּל מָקוֹם כְּשֶׁיֵּשׁ בָּהֶן אַזְכָּרוֹת יֵשׁ לוֹמַר דְּמַצִּילִין [פְּרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק יט)]: טז (מג) אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ וְכוּ'. וַאֲפִלּוּ לְדַעָה רִאשׁוֹנָה דִּבְסָעִיף ב׳ דְּמַתִּיר לְהַצִּיל מָעוֹת לְחוּד מִפְּנֵי הַדְּלֵקָה גַּם כֵּן נִיחָא דְּקָא מַשְׁמַע לָן דְּמֻתָּר לְהַצִּיל הַמָּעוֹת אַגַּב הַסֵּפֶר וַאֲפִלּוּ לְחָצֵר שֶׁאֵינָהּ מְעֹרֶבֶת (מ) וְלֹא הֲצְרִיכוּהוּ לְנַעֲרָם מִמֶּנָּה, דִּילְמָא אַדְּהָכִי וְהָכִי נָפְלָה הַדְּלֵקָה עַל הַסֵּפֶר גּוּפָא: טז (מד) לְמָקוֹם שֶׁיָּכוֹל וְכוּ'. הַיְינוּ אֲפִלּוּ לְחָצֵר שֶׁאֵינָהּ מְעֹרֶבֶת. (מה) וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר דְּהַיְינוּ דַּוְקָא וְכוּ'. הִנֵּה בְּטַ״ז (ס״ק יג) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״כ) כָּתְבוּ דְּלֵיכָּא בָּזֶה פְּלוּגְתָּא, דִּלְכַלֵּי עָלְמָא אָסוּר לְכַתְחִלָּה לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין אֵצֶל מָעוֹת בִּשְׁעַת הַדְּלֵקָה כְּדֵי לְהַצִּיל הַמָּעוֹת, אֲבָל אִם הִנִּיחַ בְּשַׁבָּת תְּפִלִּין אֵצֶל מָעוֹת וְאַחַר כָּךְ נִפְלָה דְּלֵקָה פְּשִׁיטָא דְּשָׁרֵי לְהַצִּילוֹ לְכַלֵּי עָלְמָא וְאֵין צָרִיךְ לְנַעֵר הַמָּעוֹת, עַיֵּן שָׁם. וּבְבֵאוּר הַגְּרָ״א הַכְּרֵעַ דְּהָעִקָּר כְּהַמְחַבֵּר (מפ) אדְּלַדְעָה רִאשׁוֹנָה גַּם לְכַתְחִלָּה מֻתָּר לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין אֵצֶל מָעוֹת בִּשְׁעַת הַדְּלֵקָה, עַיֵּן שָׁם: (מו) כְּשֶׁהִנִּיחָם שָׁם מֵעֶרֶב שַׁבָּת. הַיְינוּ לְעִנְיַן שֶׁיְּהֵא יָכוֹל לְהַצִּיל לְחָצֵר שֶׁאֵינָהּ מְעֹרֶבֶת. אֲבָל לְהַצִּיל לִרְשׁוּת הַיָּחִיד מִבֵּאר לְקַמִּיהּ בְּסָעִיף י״ז דְּיֵשׁ מַתִּירִין אֲפִלּוּ עַל יְדֵי כֹּכָר וְתִינוֹק כְּשֶׁמַּנִּיחַ עָלָיו [מְגֵן אַבְרָהָם (סק״כ) וְכֵן מוֹכֵחַ מַהַגָּהָ״א בְּסָעִיף י״ז]: יז (מז) יֵשׁ מַתִּירִים וְכוּ'. וְהַיְינוּ (מט) שֶׁיָּכוֹל לִתֵּן אֲפִלּוּ לְכַתְחִלָּה בְּשַׁבָּת לְהַצִּיל עַל יָדָם, אֲפִלּוּ הַמָּעוֹת חָשׁוּב מַהַחָפֵץ שֶׁמַּנִּיחַ אֶצְלוֹ וְלֹא אָמְרִינַן בָּזֶה דְּיֵהָנֶה בָּטֵל לְגַבֵּי הַמָּעוֹת. וְאַף עַל גַּב דִּבְעָלְמָא אָסוּר לְטַלְטֵל דָּבָר הַמֻּקְצֶה עַל יְדֵי דָּבָר הֶתֵּר הַמֻּנָּח עָלָיו, דִּלֹא אָמְרוּ כֹּכָר אוֹ תִּינוֹק אֶלָּא לְעִנְיַן טִלְטוּל הַמֵּת בִּלְבַד, הָכָא מִשּׁוּם פְּסִידַת הַדְּלֵקָה הֻקְלוּ בְּכָל זֶה, וְעַיֵּן סָעִיף ב׳ דְּיֵשׁ מַתִּירִין אֲפִלּוּ בְּלֹא כֹּכָר כְּלָל: (מח) שָׁלֹשׁ מְחִצּוֹת וְלָחִי. אֲבָל בְּלֹא לָחִי הָוֵי לֵיהּ כְּכַרְמְלִית (מג) וְלֹא הֶתֵּר אֲפִלּוּ בְּשִׁבְיל סְפָרִים: יח (מט) שֶׁמֻּתָּר לוֹמַר וְכוּ'. דִּשְׁמוּעָה הִיא לָנוּ מֵרַבּוֹתֵינוּ שֶׁרַשַּׁאי לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְהַצִּיל סְפָרִים מִפְּנֵי הַדְּלֵקָה, וְאַף

שַׁעַר הַצִּיּוּן

טז (מ) גְּמָרָא (קיז.): טז (מפ) וּמִשְׁמַע שָׁם דְּהוּא מְצַדֵּד כֵּן לְהַלָּכָה: יז (מב) ט״ז (ס״ק יד) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כא) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מג) וְעַיֵּן בְּתוֹסָפָת שַׁבָּת (ס״ק לב) שֶׁכָּתַב דְּלְהָפּוֹסְקִים דִּסְבִירָא לְהוּ דִּבְזְמַן הַזֶּה לֵיכָּא רְשׁוּת הָרַבִּים, מֻתָּר לְהַיִּשׁ אוֹמְרִים הַנַּ״ל בְּשִׁ״ג סָעִיף י״ח. אַף בִּכְבוֹי הַמַּלָּשׁ בְּוַדַּאי נִרְאֶה שֶׁאֵין לְהָקֵל בְּעִנְיָנֵנוּ שֶׁהוּא דֶּרֶךְ הוֹצָאָה גְּמוּרָה אֲפִלּוּ בְּשִׁבְיל סְפָרִים: כ (מד) מְגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כה). וְכֵן נִתְּנָת הַמָּגֵן אַבְרָהָם הוּא רַק לְעִנְיַן הַגְּלְיוֹן דַּאֲפִלּוּ מֵהַגְּלְיוֹן בְּטֹלָה הַקְּדֻשָּׁה עַל יְדֵי זֶה, דְּאִלּוּ מֵהַקֶּלֶף שֶׁתַּחַת הַכְּתָב פְּשִׁיטָא לֵיהּ לְהַגְּמָרָא (קטו.) דְּכֵיוָן דְּמִתְחַלָּה שֶׁלֹּא לְקַצֵּץ גְּלְיוֹן סֵפֶר אֲפִלּוּ כְּדֵי לִכְתֹּב עָלָיו. וּבְמִשְׁאַת בִּנְיָמִין סִימָן ק׳ הָאֲרִיךְ עַל הַגְּלְיוֹנִים שֶׁל הַסְּפָרִים שֶׁהַקּוֹשְׁרִים הַסְּפָרִים חוֹתְכִין אוֹתָן וּמְשַׁלִּיכִין, וְהַטַּעַם כֵּיוָן דְּהָנֵּי הָוֵי לֵיהּ כְּאִלּוּ הִתְנוּ עֲלֵיהֶם מִתְּחִלָּה עַיֵּן סִימָן קנ״ד סָעִיף ח׳, וְאִם כֵּן אֵין מַצִּילִין אוֹתָן. וּבְאַגַּדָּה בְּמַסֶּכֶת סוֹפְרִים פֶּרֶק (ר׳) [ה׳] (סי׳ ז) כָּתַב הַמְּחַתֵּךְ בְּסְפָרִים, בַּחֲדָשִׁים מֻתָּר בִּישָׁנִים אָסוּר: כא (נ) עִם הָאַזְכָּרוֹת. כָּתַב בַּ״ח (ס״ק), מִכָּאן יֵשׁ לִמְנֹעַ הַמִּנְהָג שֶׁלֹּא נִתְקַדֵּשׁ אֶלָּא עַל יְדֵי הַכְּתָב בָּטֵל לֵיהּ הַכְּתָב אַזַל לֵיהּ קְדוּשָּׁתֵיהּ, עַיֵּן שָׁם בְּגֶמָרָא, וְלָזֶה הֵבִיא הַמָּגֵן אַבְרָהָם רְאָיָה מִסָּעִיף י״ב דְּפָסַק שָׁם הַמְחַבֵּר דְּדַוְקָא כְּשֶׁנִּשְׁתַּיֵּר שְׁמוֹנִים וְחָמֵשׁ אוֹתִיּוֹת, וְאִי לֹא אֵין מַצִּילִין אַף עַל גַּב דְּיֵשׁ לוֹ גְּלְיוֹנִין, וְלֹא בְּאֵר דַּוְדְקָא הֵיכָא דְּגָיְיז הַגְּלְיוֹנִין וְכִדְאִיתָא הָכָל בְּגֶמָרָא (שם): (מס) פְּרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק כד). וְהִנֵּה אֵינוֹ מְבֹאָר הֵיטֵב בְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם דַּעְתּוֹ לְדִינָא בִּישָׁנִים אִם מַסְכִּים עִם הַמִּשְׁאַת בִּנְיָמִין אוֹ לֹא, וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יח) מַשְׁמַע דְּמַסְכִּים עִם הַמִּשְׁאַת בִּנְיָמִין גַּם בִּישָׁנִים:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (סי״ח) כתב: אבל לכתחלה אסור להניח תפילין לתוכה בשעת הדליקה כדי שיציל אגב התפילין. ב] ובשו״ע הרב (סי״ג במוסגר) כתב שאף שאסור להציל קמיעין מן הדליקה מ״מ מצילים אותם ממים או שאר דברים המאבדים אותם, שהרי אינם אסורים בטלטול.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah